

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ลิขิตอักษรร้อยเรียงเรื่องเล่า

เรื่อง โวหาร ร้อยแก้ว

ครูผู้สอน ครูฟาริตะห์ เบญญากาจ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ลิขิตอักษรร้อยเรียงเรื่องเล่า

ไวยาหาร ร้อยแก้ว

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๑. พุทธอธิบายลักษณะโวหารและจำแนกโวหารที่ใช้ในการประพันธ์ร้อยแก้วได้ถูกต้อง
- ๒. สรุปลักษณะสำคัญของโวหารที่ใช้ในการประพันธ์ร้อยแก้วได้ถูกต้อง
- ๓. เลือกอ่านงานเขียนที่สร้างสรรค์

กิจกรรม

รู้แน่ รู้จริง

งานเขียนร้อยแก้ว

คำถามชวนคิด

สารคดี คือ งานเขียนที่เป็นเรื่องเล่าสมมติ
หรือมีความเป็นจริง ตามข้อเท็จจริงอยู่บ้าง หรือ
มุ่งให้ความบันเทิงและความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน

ใช่หรือไม่

แนวคำตอบ

สารคดี คือ งานเขียนที่เป็นเรื่องเล่าสมมติ
หรือมีความเป็นจริง ตามข้อเท็จจริงอยู่บ้าง หรือ
มุ่งให้ความบันเทิงและความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน

ใช่หรือไม่

ไม่ใช่

งานเขียนที่เป็นเรื่องเล่าสมมติ หรือมีความเป็นจริง
ตามข้อเท็จจริงอยู่บ้าง หรือ มุ่งให้ความบันเทิง
และความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน เรียกว่า **บันเทิงคดี**

คำถามชวนคิด

งานเขียนที่มุ่งให้ความรู้ เสนอสารที่เป็นจริง
ตามข้อเท็จจริง เหตุการณ์ และบุคคลที่เป็นจริง
เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ เรียกอีกอย่างว่า
บันเทิงคดี ใช่หรือไม่

แนวคำตอบ

งานเขียนที่มุ่งให้ความรู้ เสนอสารที่เป็นจริง
ตามข้อเท็จจริง เหตุการณ์ และบุคคลที่เป็นจริง
เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ เรียกอีกอย่างว่า

บันเทิงคดี ใช่หรือไม่

ไม่ใช่

งานเขียนที่มุ่งให้ความรู้ เสนอสารที่เป็นจริง
ตามข้อเท็จจริง เหตุการณ์ และบุคคลที่เป็นจริง
เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ เรียกอีกอย่างว่า

สารคดี

คำถามชวนคิด

นวนิยาย เรื่องสั้น และบทละคร
คือ งานเขียนบันเทิงคดี ใช่หรือไม่

แนวคำตอบ

นวนิยาย เรื่องสั้น และบทละคร
คือ งานเขียนบันเทิงคดี **ใช่หรือไม่**

ใช่

คำถามชวนคิด

งานเขียนร้อยแก้วที่น่าเสนอข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง คือ **งานเขียน** **นวนิยาย** ใช่หรือไม่

แนวคำตอบ

งานเขียนร้อยแก้วที่นำเสนอข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง คือ **งานเขียน** **นวนิยาย** ใช่หรือไม่

ไม่ใช่

งานเขียนร้อยแก้วที่นำเสนอข้อเท็จจริง
ความคิดเห็น หรือข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
คือ **งานเขียนบทความ**

งานเขียนร้อยแก้วที่ใช้จินตนาการสร้างสรรค์ขึ้น
เนื้อเรื่องสั้น มีตัวละครไม่มาก เหตุการณ์ไม่ซับซ้อน
คือ เรื่องสั้น หรือ นวนิยาย

งานเขียนร้อยแก้วที่ใช้จินตนาการสร้างสรรค์ขึ้น
เนื้อเรื่องสั้น มีตัวละครไม่มาก เหตุการณ์ไม่ซับซ้อน
คือ **เรื่องสั้น**

คำถามชวนคิด

นักเรียนรู้จักโหวหารหรือไม่

โหวหาร คืออะไร

กิจกรรม

พินิจไวยาหาร ผ่านงานเขียน

รูปแบบกิจกรรม

๑. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕-๖ คน
๒. นักเรียนแต่ละกลุ่ม อ่านข้อความสั้น ๆ
จากงานเขียนตัวอย่าง

รูปแบบกิจกรรม

๓. ให้นักเรียนสมาชิกในกลุ่มอ่านข้อความ
แล้ววิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษาของ
ข้อความนั้น

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ข้อความ
ทั้งหมด ๕ ข้อความ ข้อความละ ๒ นาที

รูปแบบกิจกรรม

๕. นักเรียนบันทึกผลการวิเคราะห์ลักษณะ
การเขียนจากข้อความ ลงใบกิจกรรม
เรื่อง พินิจโวหารผ่านงานเขียน

ใบกิจกรรม

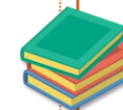
เรื่อง พินิจโวหารผ่านงานเขียน

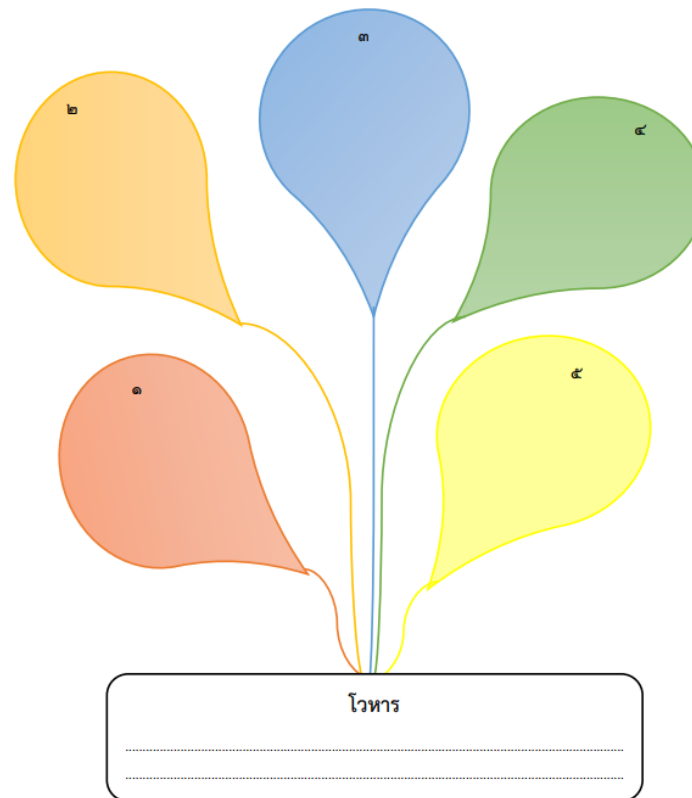
(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบกิจกรรม เรื่อง พินิจโวหารผ่านงานเขียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ลิขิตอักษรร้อยเรียงเรื่องเล่า
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง โวหาร ร้อยแก้ว
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความจากงานเขียนแต่ละหมายเลข แล้ววิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษา

ข้อความที่ ๑

“หล่อนนึกถึงบ้านริมสวนในวัยเด็กที่มักจะชวนเพื่อน ๆ มุดรั้วลวดหนามเข้าไปเล่นในสวนเล็ก ๆ แ่งนั้น เก็บชมพู มะปราง หรือละมุดสีดำที่ติดกิ่งเรีย ๆ กินกันเพลิดเพลิน บางทีก็ลุยลงไปจับปลาเข็มหางแดงหรือปลาหัวตะกั่วในท้องร่องสวน หรือไม่เช่นนั้นก็นั่งทอดหุ่ยกันที่ริมคลอง คอยดูเรือกาแพบีบแตงกลมปูนเป็น ที่มีขนมแห้ง ๆ อย่างถั่วตัดหรือตุ๋บตับไม้ก็ขนมขี้แมวสีม่วงแดง สีชมพู อยู่ในขวดโหล”

(ประภัสสร เสวิกุล : ไพ)

ข้อความที่ ๒

“อากาศยามเช้าในสวนของคฤหาสน์บดินทรราช ดุสดไส ผีเสื้อแสนสวย
กรีดปีกระยับในสายแดดอ่อนยามเช้าจากดอกหนึ่งไปที่ดอกไม้นานาพันธุ์
อีกหลาย ๆ ดอก สีของกุหลาบปักกิ่ง แดงสดสว่างจ้าตัดกับสีเขียวสดของสนามหญ้า
ประกายของน้ำค้างต้องแดดวาวแวบราวกับอัญมณีเรียงรายอยู่บนพื้นสนาม”

(วาณิช จรุงกิจอนันต์ : ซอยเดียวกัน)

ข้อความที่ ๓

“ถ้าไม่มีคุณธรรมเป็นสิ่งที่จริงใจ คนเราก็คงไม่แตกต่างไปจากสัตว์ป่า เราคงจะมาฉกฉวยแย่งชิงสิ่งที่เราอยากได้โดยไม่คำนึงถึงว่าสิ่งนั้นจะมีใครเป็นเจ้าของครอบครองอยู่แล้วหรือไม่ ผู้ใหญ่ก็ข่มเหงรังแกผู้น้อย หรือคนที่อ่อนแอกว่าตามอำเภอใจ ลูกหลานจะดูหมิ่นดูแคลนพ่อแม่ที่แก่เฒ่า ให้ได้รับความทุกข์ยากร้อนใจ”

(ประภัสสร เสวิกุล : ลอดลายมังกร)

ข้อความที่ ๔

“อันว่าแก้วกระจกรวมอยู่กับสุวรรณ ย่อมได้แสงจับเป็นเลื่อมพราย
คล้ายมรกต ผู้ที่โง่เขลาแม้ได้อยู่ใกล้นักปราชญ์ ก็อาจเป็นคนเฉลี่ยฉลาดได้
ฉันเดียวกัน”

(เสถียรโกเศศ และนาคะประทีป)

ข้อความที่ ๕

“คนเราต้องเอาอย่างมดอย่าไปเอาหนอน เพราะมดนั้นถึงมันจะตัวเล็กนิดเดียว แต่ก็ขยันขันแข็ง สามารถลากเหยื่อชิ้นใหญ่ ๆ ได้สบาย แต่ถึงกระนั้นมันก็กลับกินอาหาร แต่น้อยจนเอวคอดก๊ว ผิดกันกับหนอน ซึ่งเกียจคร้านเอาแต่กินทั้งวันโดยไม่ทำงานทำการอะไรจนตัวอ้วนอ้วนอ้าย ผลสุดท้ายก็กลายเป็นเหยื่ออันโอชะของนกปลา”

(เจ้าพระยาพระคลังหน : สามก๊ก)

ใบกิจกรรม

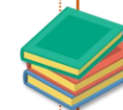
เรื่อง พินิจโวหารผ่านงานเขียน

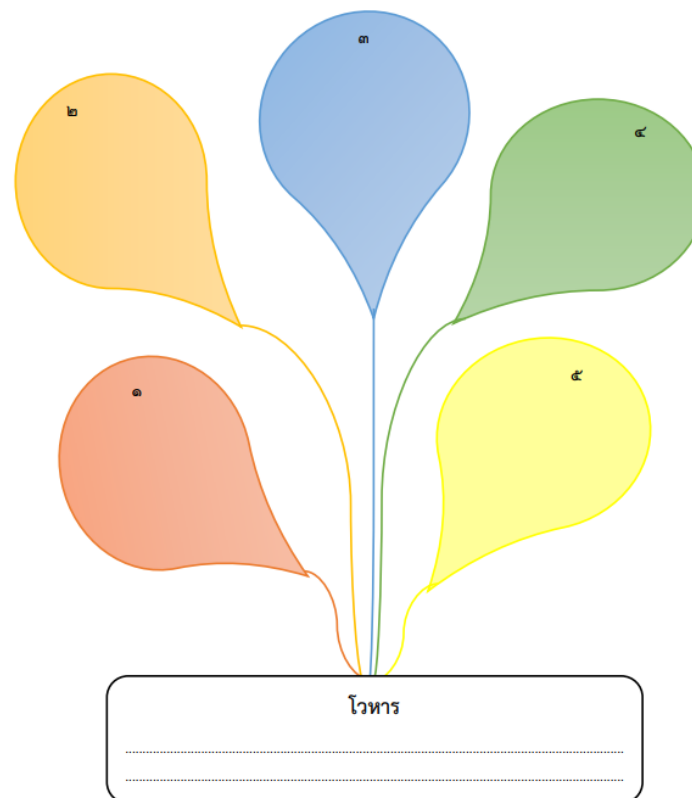
(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบกิจกรรม เรื่อง พินิจโวหารผ่านงานเขียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ลิขิตอักษรร้อยเรียงเรื่องเล่า
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง โวหาร ร้อยแก้ว
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความจากงานเขียนแต่ละหมายเลข แล้ววิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษา

กิจกรรมนำเสนอ

ใบกิจกรรม

เรื่อง พินิจไวยาธรรผ่านงานเขียน

ข้อความที่ ๑

“หล่อนนึกถึงบ้านริมสวนในวัยเด็กที่มักจะชวนเพื่อน ๆ มุ่ดริ้วลวดหนามเข้าไปเล่นในสวนเล็ก ๆ แ่งนั้น เก็บชมพู มะปราง หรือละมุดสีดำที่ติดกิ่งเรีย ๆ กินกันเพลิดเพลิน บางทีก็ลุยลงไปจับปลาเข็มหางแดงหรือปลาหัวตะกั่วในท้องร่องสวน หรือไม่เช่นนั้นก็นั่งทอดหุ่ยกันที่ริมคลอง คอยดูเรือกาแพบีบแตงกลมป้อนแป้น ที่มีขนมแห้ง ๆ อย่างถั่วตัดหรือตุ๋บตับไม้ก็ขนมขี้แมวสีม่วงแดง สีชมพู อยู่ในขวดโหล”

(ประภัสสร เสวิกุล : ไพ)

ข้อความที่ ๒

“อากาศยามเช้าในสวนของคฤหาสน์บดินทรราช ดุสดไส ผีเสื้อแสนสวย
กรีดปีกระยับในสายแดดอ่อนยามเช้าจากดอกหนึ่งไปที่ดอกไม้นานาพันธุ์
อีกหลาย ๆ ดอก สีของกุหลาบปักกิ่ง แดงสดสว่างจ้าตัดกับสีเขียวสดของสนามหญ้า
ประกายของน้ำค้างต้องแดดวาวแวบราวกับอัญมณีเรียงรายอยู่บนพื้นสนาม”

(วาณิช จรุงกิจอนันต์ : ซอยเดียวกัน)

ข้อความที่ ๓

“ถ้าไม่มีคุณธรรมเป็นสิ่งที่จริงใจ คนเราก็คงไม่แตกต่างไปจากสัตว์ป่า เราคงจะมาฉกฉวยแย่งชิงสิ่งที่เราอยากได้โดยไม่คำนึงถึงว่าสิ่งนั้นจะมีใครเป็นเจ้าของครอบครองอยู่แล้วหรือไม่ ผู้ใหญ่ก็ข่มเหงรังแกผู้น้อย หรือคนที่อ่อนแอกว่าตามอำเภอใจ ลูกหลานจะดูหมิ่นดูแคลนพ่อแม่ที่แก่เฒ่า ให้ได้รับความทุกข์ยากร้อนใจ”

(ประภัสสร เสวิกุล : ลอดลายมังกร)

ข้อความที่ ๔

“อันว่าแก้วกระจกรวมอยู่กับสุวรรณ ย่อมได้แสงจับเป็นเลื่อมพราย
คล้ายมรกต ผู้ที่โง่เขลาแม้ได้อยู่ใกล้นักปราชญ์ ก็อาจเป็นคนเฉลี่ยฉลาดได้
ฉันเดียวกัน”

(เสถียรโกเศศ และนำคะประทีป)

ข้อความที่ ๕

“คนเราต้องเอาอย่างมดอย่าไปเอาหนอน เพราะมดนั้นถึงมันจะตัวเล็กนิดเดียว แต่ก็ขยันขันแข็ง สามารถลากเหยื่อชิ้นใหญ่ ๆ ได้สบาย แต่ถึงกระนั้นมันก็กลับกินอาหาร แต่น้อยจนเอวคอดกั้ว ผิดกันกับหนอน ซึ่งเกียจคร้านเอาแต่กินทั้งวันโดยไม่ทำงานทำการอะไรจนตัวอ้วนอ้วนอ้าย ผลสุดท้ายก็กลายเป็นเหยื่ออันโอชะของนกปลา”

(เจ้าพระยาพระคลังหน : สามก๊ก)

อภิปรายความรู้

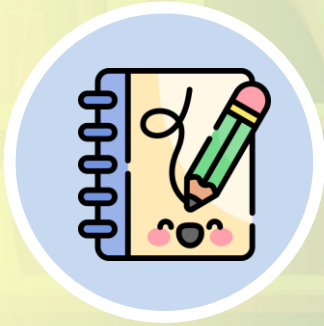
ไวยากรร่อยแก้ว

คำถามชวนคิด

ไวहार คืออะไร

โวหารงานเขียน

คือ วิธีการเขียนเรียบเรียงข้อความ
โดยใช้ถ้อยคำ ชั้นเชิงกระบวนการแต่ง
ให้สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

คำถามชวนคิด

โหวหาร
แบ่งออกเป็นกี่ประเภท

โวหารร้อยแก้ว

บรรยายโวหาร

พรรณนาโวหาร

อุปมาโวหาร

เทศนาโวหาร

สาธกโวหาร

ประเภทของโวหาร

บรรยายโวหาร

คือ การเขียนอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ตามลำดับเหตุการณ์
หรือใช้บอกเล่า เล่าประสบการณ์ เป็นการเขียนตรงไปตรงมา
ชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความเข้าใจ

ประเภทของโวหาร

พรรณนาโวหาร

คือ การเรียบเรียงข้อความโดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับบุคคล
สิ่งของ ธรรมชาติ สภาพแวดล้อม ตลอดจนความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้เขียน
โดยเน้นให้ผู้อ่านเห็นภาพอย่างชัดเจน เกิดอารมณ์ความรู้สึกร่วมกับ
ผู้เขียน

ประเภทของโวหาร

อุปมาโวหาร

คือ การเขียนเป็นสำนวนเปรียบเทียบที่มีความคล้ายคลึงกัน
เพื่อทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยการเปรียบเทียบ
สิ่งที่ต้องการจะบรรยายหรือกล่าวถึง

ประเภทของโวหาร

เทศนาโวหาร

คือ การเขียนอธิบาย ชี้แจง แนะนำ โน้มน้าวให้ผู้อ่านเข้าใจ
คล้อยตาม สั่งสอนปลุกใจ ชี้ให้เห็นประโยชน์หรือโทษของเรื่อง
ที่กล่าวถึง เพื่อแนะนำหรือเพื่อให้ข้อคิด คติเตือนใจผู้อ่าน

ประเภทของโวหาร

สารกโวหาร

คือ การเขียนที่มุ่งให้ความชัดเจนโดยการยกตัวอย่างมาอ้างอิง
ประกอบการอธิบายเพื่อสนับสนุนข้อความที่เขียนไว้ให้ผู้อ่านเข้าใจ
และเกิดความเชื่อถือ

คำถามชวนคิด

ไวहार คืออะไร

กิจกรรม

จับคู่ไว้อย่าย ไหวหาร

รูปแบบกิจกรรม

๑. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม อ่านข้อความงานเขียน และ
กรอบชื่อโวหารงานเขียน
๒. ให้นักเรียนจับคู่ว่าข้อความนั้นมีการใช้ภาษาโวหาร
ชนิดใด กลุ่มใดจับคู่ถูกและรวดเร็วที่สุดถือเป็นผู้ชนะ

โวหารร้อยแก้ว

บรรยายโวหาร

พรรณนาโวหาร

อุปมาโวหาร

เทศนาโวหาร

สาธกโวหาร

จับคู่โวเอ้ย โวหาร

“ทุกครั้งที่พ่อไปเมืองนอก พ่อหาโอกาสไปดูสถานที่ที่น่าสนใจ และดูความเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้าของชาติต่าง ๆ อยู่เสมอ และพ่อจะกลับมาเล่าให้ฟังอย่างมีระบบและละเอียดลออพร้อมทั้งของฝากที่น่าสนใจ ครั้งหนึ่งพ่อซื้อตุ๊กตามาฝากจู้ เป็นตุ๊กตาประหลาด เพราะมันหลับตาและลืมตาได้ สวยจนเราแทบไม่น่าจับ แต่จู้สนใจมาก จนอยากรื้อออกมาดูว่ามีกลไกอะไรที่ทำให้มันหลับตาได้”

จากเรื่อง “พ่อเล่า” ของ จารุณี สุตะบุตร

จับคู่โวเอ้ย โวหาร

“จิวยืนอยู่ห่างจากเต้านั้นเล็กน้อย เขาพุ่งกางเกงขาสั้นสีน้ำเงินเข็ม
ท่อนบนของร่างกายเปล่าเปลือยผิวขาวจัดของเขาถูกกระโไอร้อน
ของน้ำมันที่เดือดพล่านอยู่ในกระโถมเสียจนขึ้นเสียวระเรื่อแดง และเหงื่อ
ที่พรั่งผุดออกมาตามขุมขนสะท้อนกับเปลวไฟที่แลบเลียอยู่ขอบกระโถม
แลเป็นเงาวับ เขากำลังใช้ตะหลิวด้ามยาวคนกวนชั้นมันหมูที่กำลังถูกเคียว
ลอยฟ่องอยู่บนกระโถมอย่างขะมักเขม้น สองมือของเขากำลังอยู่ที่ด้ามตะหลิว
ท่อนแขนที่ค่อย ๆ กวนตะหลิวไปมานั้นเกร็งเล็กน้อย

จับคู่โวเอ้ย โวหาร

จนแลเห็นกล้ำมเนื้อขึ้นเป็นลอน เมื่อมองผาดผ่านมายังลำตัวของเขา
หล่อนก็ประจักษ์ถึงความล่ำสันแข็งแกร่งแพงอก แม้จะไม่กำยำผายกว้าง
แต่ก็มีมัดกล้ำมขึ้นเป็นลอนดูทรงพลังหน้าท้องราบเรียบบ่งบอกว่า
ทำงานออกกำลังอยู่เป็นนิจ เอวค่อนข้างคอดเป็นรูปสวยรับกับท่อนขา
ที่ยาวแบบคนสูงเมื่อเขายืนแยกขาออก ห่างจากกันเพื่อได้รับน้ำหนัก
ได้เหมาะสมด้วยเช่นนี้ แลดูเหมือนเสากลมเรียวสองต้นที่ประสานลำ
คำจุนร่างกายของเขาอย่างมั่นคง”

จาก “กตัญญูพิศวาส” ของ หยก บุรพา

จับคู่โวเอ้ย โวหาร

“การอบรม สั่งสอนลูกเคร่งครัดมากมายเกินไป ก็อาจเป็นผลร้ายได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นวิธีเลี้ยงลูกที่ดีก็คือ เดินตามทางสายกลาง อย่าให้ตึงหรือหย่อนเกินไป ควรเปิดโอกาสให้เด็กหรือลูกได้ใช้ความคิด ได้ทดลอง ได้มีประสบการณ์ต่าง ๆ ได้รู้วิธีช่วยตัวเอง ได้ฝึกแก้ปัญหาของตัวเองให้มาก ส่วนที่จะควบคุมกันควรเป็นแต่เรื่องกรอบของกฎหมายและศีลธรรมเท่านั้นการสอนให้เขาได้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ที่เขาพอใจให้มากกว่าการตั้งแต่ข้อห้าม หรือการให้ทำตามคำสั่งแต่ฝ่ายเดียว”

จากเรื่อง “เหมือน ๆ จะแพ้แต่ไม่แพ้” ของธรรมจักร สร้อยพิบูล

จับคู่โวเอ้ย โวหาร

“ในเรื่องน้ำ เรามองว่าประเทศไทยมีน้ำเยอะแยะ เราไม่เคยคิดประหยัคิดว่าจะใช้น้ำคุ้มค่าที่สุดอย่างไร เช่น น้ำที่เหลือจากการซักล้าง เราก็ควรจะเอาไปรดน้ำต้นไม้ ความประหยัเป็นจุดหนึ่งของการลดความต้องการที่เพิ่มขึ้น การที่เราจะต้องการพื้นที่การเกษตรปลูกผลิตผลการเกษตรให้มากขึ้น ถ้าเรารู้จักประหยั เราก็จะไม่ต้องการเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกมากขึ้น เรื่องอาหาร ก็จะลดลงไป อย่างเช่นการดื่มกาแฟในการประชุมหลายแห่ง แม้แต่การประชุมนานาชาติ ผมไม่รู้ว่ากาแฟเทถึงกันเท่าไร

จับคู่โวเอ้ย โวหาร

แล้วกาแฟมาจากไหน ก็มาจากป่าเขตร้อน ป่าเขตร้อนที่โดนทำลายไปเพราะ
คนพื้นเมืองต้องการทำลายป่า เพื่อขยายพื้นที่ปลูกกาแฟ เพราะกาแฟราคาดี
มันมีผลถึงกันหมด

สุรพล ดวงแข : นิตยสาร “สารคดี” ฉบับที่ ๖๕ ปีที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๓๓

จับคู่โวเอ้ย โวหาร

“อันสติปัญญาของเบ็ญจบุรุษดำราเรียกลมในอากาศหาผู้ใดเสมอมิได้ เปรียบดังจะนับดาวในท้องฟ้า และหยั่งพระมหาสมุทรอันลึกได้ ครั้นเอาของเบ็ญจไว้สืบไปภายหน้าเมืองกัณฑ์ก็จะป็นอันตราย จำจะคิดอ่านฆ่าเสีย เมืองเราจึงจะมีความสุขสืบไป”

(เจ้าพระยาพระคลังหน : สามก๊ก)

ตรวจความถูกต้อง

กิจกรรม

เรื่อง จับคู่ไวแอ้ย ไวहार

บรรยายโวหาร

“ทุกครั้งที่มีพ่อไปเมืองนอก พ่อหาโอกาสไปดูสถานที่ที่น่าสนใจ และดูความเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้าของชาติต่าง ๆ อยู่เสมอ และพ่อจะกลับมาเล่าให้ฟังอย่างมีระบบและละเอียดลออพร้อมทั้งของฝากที่น่าสนใจ ครั้งหนึ่งพ่อซื้อตุ๊กตามาฝากจู้ เป็นตุ๊กตาประหลาด เพราะมันหลับตาและลืมตาได้ สวยจนเราแทบไม่น่าจับ แต่จู้สนใจมาก จนอยากรื้อออกมาดูว่ามีกลไกอะไรที่ทำให้มันหลับตาได้”

จากเรื่อง “ พ่อเล่า ” ของ จารุณี สุตะบุตร

จนแลเห็นกล้ำมเนื้อขึ้นเป็นลอน เมื่อมองผาดผ่านมายังลำตัวของเขา
หล่อนก็ประจักษ์ถึงความล่ำสันแข็งแกร่งแพงอก แม้จะไม่กำยำผายกว้าง
แต่ก็มีมัดกล้ำมขึ้นเป็นลอนดูทรงพลังหน้าท้องราบเรียบบ่งบอกว่า
ทำงานออกกำลังอยู่เป็นนิจ เอวค่อนข้างคอดเป็นรูปสวยรับกับท่อนขา
ที่ยาวแบบคนสูงเมื่อเขายืนแยกขาออก ห่างจากกันเพื่อได้รับน้ำหนัก
ได้เหมาะสมด้วยเช่นนี้ แลดูเหมือนเสากลมเรียวสองต้นที่ประสานลำ
ค้ำจุนร่างกายของเขาอย่างมั่นคง”

จาก “กตัญญูพิศवास” ของ หยก บุรพา

พรรณนาโวหาร

เทศนาโวหาร

“การอบรม สั่งสอนลูกเคร่งครัดมากมายเกินไป ก็อาจเป็นผลร้ายได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นวิธีเลี้ยงลูกที่ดีก็คือ เดินตามทางสายกลาง อย่าให้ตึงหรือหย่อนเกินไป ควรเปิดโอกาสให้เด็กหรือลูกได้ใช้ความคิด ได้ทดลอง ได้มีประสบการณ์ต่าง ๆ ได้รู้วิธีช่วยตัวเอง ได้ฝึกแก้ปัญหาของตัวเองให้มากที่สุดส่วนที่จะควบคุมกันควรเป็นแต่เรื่องกรอบของกฎหมายและศีลธรรมเท่านั้นการสอนให้เขาได้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ที่เขาพอใจให้มากกว่าการตั้งแต่ข้อห้าม หรือการให้ทำตามคำสั่งแต่ฝ่ายเดียว”

จากเรื่อง “เหมือน ๆ จะแพ้แต่ไม่แพ้” ของธรรมจักร สร้อยพิบูล

“ในเรื่องน้ำ เรามองว่าประเทศไทยมีน้ำเยอะแยะ เราไม่เคยคิดประหยั
ว่าจะใช้น้ำคุ้มค่าที่สุดอย่างไร เช่น น้ำที่เหลือจากการซักล้าง เราก็ควรจะเอาไป
รดน้ำต้นไม้ ความประหยัดเป็นจุดหนึ่งของการลดความต้องการที่เพิ่มขึ้น
การที่เราจะต้องการพื้นที่การเกษตรปลูกผลิตผลการเกษตรให้มากขึ้น
ถ้าเรารู้จักประหยัด เราก็จะไม่ต้องการเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกมากขึ้น เรื่องอาหาร
ก็จะลดลงไป อย่างเช่นการดื่มกาแฟในการประชุมหลายแห่ง แม้แต่การประชุม
นานาชาติ ผมไม่รู้ว่ากาแฟเทถึงกันเท่าไร

แล้วกาแฟมาจากไหน ก็มาจากป่าเขตร้อน ป่าเขตร้อนที่โดนทำลายไปเพราะ
คนพื้นเมืองต้องการทำลายป่า เพื่อขยายพื้นที่ปลูกกาแฟ เพราะกาแฟราคาดี
มันมีผลถึงกันหมด

สรุป ดวงแข : นิตยสาร “สารคดี” ฉบับที่ ๖๕ ปีที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๓๓

สารกโหวหาร

อุปมาโวหาร

“อันสติปัญญาของเบ็ญจบุรุษดำดาราเรียงกลมในอากาศหาผู้ใดเสมอมิได้ เปรียบดังจะนับดาวในท้องฟ้า และหยั่งพระมหาสมุทรอันลึกได้ ครั้นเอาของเบ็ญจไว้สืบไปภายหน้าเมืองกัณฑ์ก็จะป็นอันตราย จำจะคิดอ่านฆ่าเสีย เมืองเราจึงจะมีความสุขสืบไป”

(เจ้าพระยาพระคลังหน : สามก๊ก)

กิจกรรม

อ่านสารค้นหาواهر

รูปแบบกิจกรรม

๑. ให้นักเรียนจับคู่ อ่านงานเขียน เรื่อง กลิ่นอายทะเลหมอกยามเช้า
ความสวยงามยามรุ่งอรุณ
๒. ให้นักเรียนแต่ละคู่พิจารณางานเขียนเรื่องดังกล่าว ว่าข้อความ
ส่วนใดของงานเขียนปรากฏการใช้โวหารชนิดใด ขาดการใช้โวหาร
ชนิดใด

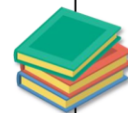

ใบกิจกรรม

อ่านสารค้นหาโวหาร

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบกิจกรรม เรื่อง อ่านสารค้นหาโวหาร
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ลิขิตอักษรร้อยเรียงเรื่องเล่า
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง โวหาร ร้อยแก้ว
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทความกลั่นกรองและหาคำคมความสวยงามยามรุ่งอรุณ แล้วเขียนโวหารที่ปรากฏ และเขียนโวหารที่ไม่ปรากฏจากงานเขียนด้วยตนเองอย่างสร้างสรรค์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บทอ่านกิจกรรม อ่านสารค้นหาโวหาร

เรื่อง กลิ่นอายทะเลหมอกยามเช้า
ความสวยงามยามรุ่งอรุณ

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

บทอ่าน กิจกรรม อ่านสารค้นหาโวหาร
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ลิขิตอักษรร้อยเรียงเรื่องเล่า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง โวหาร ร้อยแก้ว

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

กลิ่นอายทะเลหมอกยามเช้า ความสวยงามยามรุ่งอรุณ

ทะเลหมอกยามเช้า ความงดงามยามรุ่งอรุณที่คอยต้อนรับให้เราเดินทางสู่วันใหม่ด้วยความอบอุ่นใจ
อากาศหนาวพร้อมทั้งความเย็นที่มาเยือนผสมผสานกับดวงอาทิตย์ที่กำลังขึ้นมาเพื่อพาเราเข้าสู่ช่วงเวลาหนึ่งของชีวิต กลิ่นอายของทะเลหมอกยามเช้า ความสวยงามที่ธรรมชาติได้สร้างสรรค์ ท้องฟ้าที่เต็มไปด้วยความโรแมนติก บรรยากาศอันแสนอบอุ่น หมอกที่เรียงรายกันเหมือนกับท้องทะเลไม่มีผิด แสงอุ่นๆกระจายเต็มทั่วบริเวณ
เสียงนกร้องเสมือนเป็นนาฬิกาจากธรรมชาติ ให้สัญญาณในการเริ่มต้นและคอยบอกให้เราดูว่าภาพข้างหน้าและรอบๆ เรานั้นมันสวยงามมากแค่ไหน ความสดชื่นที่เกินจะบรรยายออกมา

ทะเลหมอกยามเช้า เป็นสิ่งที่
มนุษย์ทุกคนล้วนอยากมากใกล้ชิด
และสัมผัส ความงดงามจาก
ธรรมชาติที่แสนประทับใจเกิดขึ้น
ท่ามกลางอากาศหนาวเย็นที่แสน
อบอุ่น เป็นช่วงเวลาแห่งการ
พักผ่อนที่ได้ชมสิ่งที่สวยงาม
ท้องฟ้าที่แสนกว้างใหญ่สีฟ้าสดใสกำลังสร้างความสุขใจให้กับเรา กลิ่นหอมๆของอากาศบริสุทธิ์ยามเช้าที่ครั้งหนึ่ง

กิจกรรมนำเสนอ

ใบกิจกรรม

เรื่อง อ่านสารค้นหาไวยาหาร

สรุปความรู้

โวหารงานเขียนร้อยแก้วเป็นการใช้ภาษาที่ช่วยสื่อความหมาย ให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจ และเกิดอารมณ์ความรู้สึกลอยตามได้ โวหารแต่ละประเภทมีวัตถุประสงค์และลักษณะภาษาที่ใช้แตกต่างกัน

สรุปความรู้

การศึกษาไวยากรณ์งานเขียนร้อยแก้วจะช่วยให้ผู้เรียน
เลือกใช้ไวยากรณ์ได้อย่างเหมาะสมตามลักษณะงานเขียน
แต่ละประเภท ซึ่งจะช่วยให้สื่อความหมายได้อย่างชัดเจน
และน่าประทับใจ

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง เรียงร้อยถ้อยความ

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
๒. ใบกิจกรรม เรื่อง เรียงร้อยโวหารสื่อสารเรื่องราว
๓. กระดาษ ปากกาสี

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบกิจกรรม

เรื่อง พินิจโวหารผ่านงานเขียน

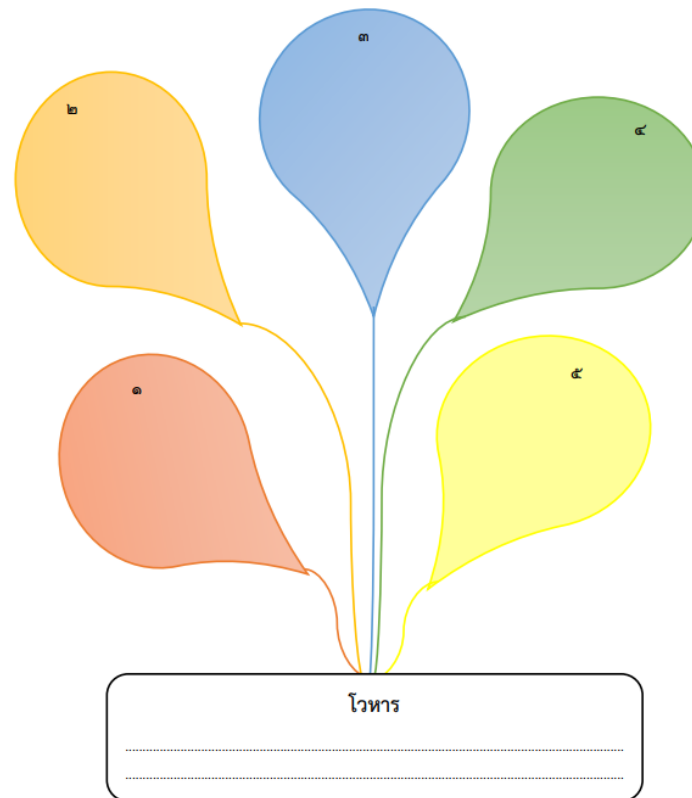
(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบกิจกรรม เรื่อง พินิจโวหารผ่านงานเขียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ลิขิตอักษรร้อยเรียงเรื่องเล่า
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง โวหาร ร้อยแก้ว
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความจากงานเขียนแต่ละหมายเลข แล้ววิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษา

ใบกิจกรรม

อ่านสารค้นหาโวหาร

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบกิจกรรม เรื่อง อ่านสารค้นหาโวหาร
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ลิขิตอักษรร้อยเรียงเรื่องเล่า
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง โวหาร ร้อยแก้ว
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทความกลั่นอายทะเลหมอกยามเช้า ความสวยงามยามรุ่งอรุณ แล้วเขียนโวหารที่ปรากฏ และเขียนโวหารที่ไม่ปรากฏจากงานเขียนด้วยตนเองอย่างสร้างสรรค์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมนำเสนอ

ใบกิจกรรม เรื่อง อ่านสารค้นหาอาหาร

